

kassen støttede Udgivelsen af Bogværker. Jeg nævnte den Gang Værket „Danmarks Kultur ved Aar 1900“ som Slutning af et Hundreedaars Udvikling, og bad Folketinget og det kommende Finansudvalg at overveje, om dette Værk virkelig fortjente Støtte af Statskassen. Det forekommer mig nemlig, som jeg sagde, at der var adskillige vigtige Afsnit af Værket, som vare prægede af større Ensidighed, end det vel kan tillades i et Værk, som gør Fordring paa Statsunderstøttelse. Jeg ser nu af de fremlagte Ændringsforslag, at Finansudvalget ogsaa har overvejet hele denne Sag, og Resultatet af dets Overvejelser foreligger i Ændringsforslagene Nr. 214 og 215, hvor Understøttelsen ikke blot til „Danmarks Kultur“ men ogsaa „Kirkeleksikon for Norden“ indstilles til Forkastelse. Jeg vil ikke udtale mig imod det Resultat, som Finansudvalget her er kommet til, men jeg vil dog sige, at det forekommer mig, at man har taget denne Sag, hvad man kan kalde en lille Smule for meget en bloc, idet man har gjort en almindelig Regel gældende og ladet begge Forslag nyde samme Ret. Det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) er gaaet en anden Vej, idet han ikke er gaaet med til at foreslaa, at Ændringsforslag under Nr. 214 skal udgaa, medens han derimod er gaaet med til at foreslaa, at Bevillingen til „Kirkeleksikon for Norden“ skal udgaa. Det ærede Medlem har altsaa foretaget en Undersøgelse af selve Sagen og en Sigtelse af selve det Spørgsmaals Realitet, som foreligger til Overvejelse, og det er det, jeg gerne vil anbefale, at man kom en lille Smule ind paa at undersøge Sagerne selv og ikke afgjorde dem altfor meget en bloc eller efter bestemte Grundregler. Jeg forstaar saa godt hele den Tankegang, der har ført Finansudvalget ind paa at foreslaa disse Bevillinger nægtet, men jeg vil ikke skjule, at jeg gerne havde set, om Bevillingen til Kirkeleksikon'et var bleven foreslaaet vedtaget. Ganske særlig vilde jeg gerne have set om Finansudvalget havde optaget det Ændringsforslag, som Ministeren havde antydet om Understøttelse til Udgivelse af Biskop Kierkegaards Skrifter, thi man kan skønne, at det vil være meget vanskeligt at faa disse Skrifter udgivne uden Støtte af Staten, skønt de vel maa have en ganske betydelig Interesse. Det havde jeg, som sagt, gerne set. Jeg retter ikke nogen Bebrejdelse mod det ærede Finansudvalg, men henstiller kun, om man ikke for Fremtiden kunde komme til at se lidt

mere paa Sagerne selv og afgøre hver Ting for sig.

Jeg vil ganske i Almindelighed udtale, at det var godt, om vi her fra Folketinget kunde komme til, som det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds omtalte forleden, at holde Øje med enhver Bevægelse, som gaar gennem Landet og Befolkningen. Det ærede Medlem anbefalede os, at vi skulde holde meget nøje Øje med den Bevægelse, der har givet sig Udslag i et Samarbejde mellem Højskolelærere og Officerer. Det tror jeg ogsaa, vi skulle. Det er rigtigt. Men det skal være med gode og milde ikke med truende Øjne, vi skulle følge denne Bevægelse. Jeg tror ikke, her er noget at frygte; det er muligt, at der heller ikke er noget at vente; men noget at frygte er her ganske sikkert ikke.

Det ærede Medlem har utvivlsomt Ret i den Betragtning, at vi bør holde Øje med enhver Bevægelse, der gaar igennem Landet, og spørge, hvorvidt den virkelig er til Befolkningens Gavn, eller om den kun tjener til at bryde ned og virke opløsende i Befolkningens Tankegang. Selv om det er en Bevægelse, der en Gang har faaet Statens Støtte, skal man ikke lade det blive ved som noget, der en Gang for alle er afgjort men stadig, hvert Aar undersøge paa ny, om den udvikler sig i den gode og gavnlige Retning. Hvad Højskolerne angaar, da fortrøster jeg mig til, at den danske Højskole i det Arbejde, den gør, endnu længe hos den danske Rigsdag vil bevare sit gode Omdømme og blive betragtet som i stigende Grad værdig til den store Statsunderstøttelse, den nyder.

Men naar jeg anbefaler at overveje Sagerne nøje over for Bevægelserne, vil jeg anbefale det samme over for Forfatterne. Vi bør vogte os for, at vi ikke komme til mere og mere at lede smaa Begavelse ind paa Forfatterbanen, hvor de alligevel aldrig ville kunne drive det til noget eller blive Befolkningens Aandsliv til synderlig Fremgang. Men heller ikke over for de saakaldte store Forfattere bør vi lade os blindt lede af Begavelsen og blot se æstetisk paa Sagen. Man bør i Sandhed spørge om, hvilken Lue det er, der tændes, og „hvorhen Hjerterne henvendes“. Hvis vedkommende Forfatter ikke vil noget godt med sin Digtning, fortjener han ikke Statens Støtte, hans Produktion være saa præget af saa stor Begavelse, den være vil. Jeg skal ikke komme ind paa, hvad der i den Retning er omtalt af det ærede foregaaende Taler (Berntsen) om de to